

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

1 De Furto.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

summari. In Codice Theodosiano, *l. vii. ad leg. plagiam, lib. 9. C. Theod. tit. 18.* Constantini lex iubet, ludo gladiatorio seruos plagiarios obici, & liberos sub hac forma, vt antequam aliquid faciant, quo se possint defendere, gladio absumantur. Concurrunt & cum plagio interdum alia crimina, quae poenam exasperant, vt si alicuius filius raptus sit, conclusus & verberatus, de publica quaestio sit, *l. ad eum, ad leg. lul. de vi publ. lib. 48. P. tit. 6.*

¶ Proponit interdictionem praetor, *l. 3. per tot. C. l. de lib. hom. exhib. P.* quod viam ad actionem legis Fabiae de plagiariis praeparat. De libero homine suae potestatis, dolo malo scienter, inuito retento, exhibendo, tuenda libertatis causa. Sicuti & de liberis exhibendis, si detineantur inuito patre, *to. tit. de li. hom. exhib. l. 8. C. tit. 8. l. i. eo. tit. P. l. 4. 3. tit. 2. 9.* quod praeparatorium est ad aliud interdictionem, de liberis deducendis, *l. 3. eod. in P.* Competit autem, vt motu, & cum his interdictionis accusatio legis Fabiae, *d. c. l. 3.* Sicuti & ciuilitur qui de sollicitata ancilla plagioque facto conuenitur, cum hoc & in rem actione ciuilitur experiri potest, *l. 3. ad leg. Fab. de plagiar. Cod.* Et criminaliter via ordinaria, subscritione & accusatione instituta, *l. ut legis, 3. Cod. eod.* Potest & serui corrupti actio proponi, *l. 2. Cod. eod.* aduersus eum, qui sollicitum seruum deteriorem fecerit, vel occultauerit, *l. 4. de furt. Cod.* In qua actione venit affirmatio in duplum, & rerum etiam a seruo ablatarum, *l. si quis, in fine, C. in hoc iudicio, de ser. corrupt. in P.* Competit & actio cum plagio, furti, *d. tit. l. 4. C. si abducta, de furt. lib. 6. Cod. tit. 1. furtum namque fit scienter vendendo tertium alienum, l. 1. C. si sciens, 7. de usuc. pro emt. lib. 7. Cod. tit. 26.*

¶ Lex ¶ Graecorum, *Const. Harmenop. lib. 6. in epist. tit. 8.* Serui aut liberi homines, qui liberos aut seruos alienos distrabunt aut alienant, casti & rasi, manu truncantur. Et rursum eod. Si quis sciens liberum hominem esse, emerit, vendiderit, donarit, in dotem dederit, vel pro re permittauerit, vna quaelibet harum causa probata, manus ei abscindantur. ¶ Athenienses ¶ pronuntiarunt, Nemonem molitorem occidendum esse, quod Pellenaum puerum ingenium, sciens dolo malo, in pistino & vinculis habuisset, *Dinar. contra Demofth.* nam & leges eorum morte multant eos, qui in seruitutem homines redigebant, vt scribit Xenophon *lib. 2. de dict. 9. C. in Socr.* ¶ Lex ¶ diuina sic quoque se habet, *Exod. cap. 21. Qui furatus fuerit hominem, & vendiderit eum, conuictus morte moriatur.* Quod transcriptum in Decretalibus Gregorii, *c. i. de furt.* Quamuis Panormitanus tradat in *d. tit. cap. 1. de furt.* in foro ecclesiastico, mortem illam naturalem non infligi, sed acriorem poenam sine morte: quia ecclesia non nouit sanguinis poenam, *c. in archiepiscopatu, de rapt. cum similib. ibi nota.* Verum qui possit in tam graui scelere episcopus remittere negotium cariae seculari, nihil mihi prohibere videtur. In legibus Salicis *tit. 11. §. 1.* sic quoque statutum: *Qui seruum ancillamve alterius furatus fuerit, vt & caballum culpabilis 1400. denariorum, qui facinus 35. solidos, si dicitur de ancilla triginta, excepto capitali & delatura Rursum §. 5. eius. tit. Si seruum puledrum seruauit de ministerio domitorum furatus, 1800. denar. seu 45. solidi culpabilis iudicetur. Et iterum in leg. b. Salic. tit. 4. de plagiariorib. §. quarto: Qui hominem ingenium plagiauerit & vendiderit, & postea in patriam reuersus fuerit, Malberg frisolano, seu ande fecto 8000. denar. qui facinus solid. 200. culpabilis iudicetur. Et rursum alia §. 1. praed. tit. Si quis mancipia aliena sollicitauerit, conuictus Malberg Theulasma 600. 10 denar. qui facinus solidos 15. culpabilis iudicetur. ¶ Excusat ¶ causa suppressendi hominem, interdum a crimine legis Flaviae de plagiariis, veluti si quis scortum libidinis causa suppresserit, celauerit, vel rapuerit: nam turpius facit scortum, quam qui surripit & facti ignominiam secum compenfat, *Ulpian. l. verum est, 40. de furt. lib. 47. P. tit. 2.**

¶ Excusatur ¶ etiam in iure, qui detinuerit per viginti horas, & domo conuulerit adulterum cum vxore comperit, non autem si ultra retinuerit, *Ulpian. in l. capite quimo, 25. ad leg. lul. de adul. P.* Atque in legibus Wisigothorum, haec, *l. 22. de furt. lib. 7. Cod. Wisigot. tit. 2. Si quis furem aut quemcumque reum comprehenderit, statim perducatur ad iudicem: Ceterum sua domus amplius, quam vna die & nocte retineat non audeat. Si quis contra hoc fecerit, quinque solidos iudici pro sola hac praesumptione cogatur exsoluere, &c.* Interdicunt enim leges omnibus priuatis, qui iurisdictionem non habent, carceres, *Lenic. de priuati. carcer. Cod.* ¶ Ex ¶ iure Iustiniano, qui seruum alienum abduxisset morte pledebatur, *l. 7. ad leg. Flavi. de plag. Cod.* Hoc tamen emendauit contuetudo, quam lege firmavit Leo Caesar; statuitque, ne posthac ob id mors infligeretur, sed vt qui alienum seruum abduxisset deprehensus esset, & cum his eiudemque pretium, & ita duplum domino restitueret, tum etiam quicquid ex industria eius ipsi accessisset, & quantum dominus non amisso seruo eius nomine per ipse potuerit, inconstituit. *Leonis, constitut. 61. tit. 1. de ardu. proquis de plagio.*

¶ In ¶ iure Wisigothorum, seruus qui alienum seruum domino nesciente plagiasset, centum quinquaginta flagella coram iudice extentus accipiebat, *d. tit. cap. Wisigothor. l. 4. de vsterpato. C. plagiar. mancipio. tit. 3.* At de ingenuis alia seuerior lex haec, *l. 3. eod. tit. Qui solum aut filiam alicuius ingenui aut ingenua plagiauerit, aut sollicitauerit, & in populos nostros, vel in alias regiones transferri fecerit: huius sceleris auctor patri aut matri, fratri: vbi uer si fuerint, aut proximis parentibus in potestate tradatur, vt illi occidendi aut vendendi habeant potestatem, &c.* Iisdem legibus, *l. 3. de inuasio lib. 8. Cod. Wisigot. tit. 1. Quicumque dominum vel dominam, intra domum vel cortis suae ianuam conuulerit, et si que aditum egressio nis negauerit, sive ut id fieret alius praeeperit, pro ausu temeritate auctor sceleris det domino auri solidos numero triginta, & insuper centum flagella suscipiat.* Inter plagiarios annumerantur, qui aliorum scripta sibi arrogat vt sua. Statuit enim aliquando Ptolemaeus, vt furti in hos ageretur, qui in literarum certamine, aliena tanquam sua protulissent, damnatique sunt summa cum infamia, detegente furtum illorum Aristophane, vt scribit Vitruuius Pollio *lib. 7. Architec.* Pollianus dicit *lib. 2. epig. in Poetas,* poetas, *ἀλλόθεν λαποδύτας ἐπιβόν,* expilat. res seu fures aliorum veruum. Plagiarios Martialis, his versibus, ad Quintianum, *lib. 1. epig. epig. 20.*

*Commendo tibi, Quintiane, nostros,
Nostros dicere si tu in libellos
Possum, quos recitat tuus poeta.
Si de se uisio graui querentes,
Asseror venias, satisque praestes.
Et cum se dominum uocabit ille,
Dicas esse meos, manumque missos.
Hoc si ter que quaterque clamitaueris,
Impones plagiario pudorem.*

Diagoras Teleclidis filius, impius dicitur, quod plagii accusatus a poeta quodam, de surrepto praene a se conscripto eiuisset furto se non teneri, atque ille paulo post prolato in lucem praene secunda fama hominum vteretur: quam obrem & caestus Diagoras, orationes scripsit *ἀποπυγίζοντας,* quasi de turribus praecipitantes dicas, quae defectiois causam a communi de diis persuasionem continebant, vt scribit Hesyechius Milesius Illustrius, *περὶ σοφῶν.* Numenius Pythagoricus Philofophus, Apatia oriundus, Platonis ingenium nota perstringit, quod veluti plagio surripuerit ex Molaisicis libris quae de mundo & Deo prodidit: vnde & alibi vocat Platonem Mofem Atticifantem, *idem eod.*

DE PRIVATIS DELICTIS,

LIBER XXXVII.

De Furto. Cap. I.

Lib. 47. P. tit. 2. Lib. 6. C. tit. 2. Lib. 5. Decret. tit. 18.

1 Furtum grauius peccatorum habuit crimen, & eius ex naturalibus etiam lege detestatio.

2 Furus apud Lacedaemonios astuti laudati, & apud Aegyptios: & ratio nu. 4.

3 Sacrificium Mercurii apud Samos quare permittebat illo tempore furtum.

5 Fures qui prosecuti fuerint, & furtum desinat esse ¶ contentis.

6 Furti finitio, & vnde dicitur.

7 Furtum maxime affectu & animo, non rei quantitate persequitur, eod.

8 Furtum in quibus committitur.

9 Furtum non fit sine contumelatione.

10 Furtum non fit rei pro derelicto habitae, nec rei nostra.

11 Furtum ut fiat, debet fieri inuito domino.

subtraxerimus: vt si debitor pignori datam rem creditori furetur. *Litaeque fultio. 12. §. sed est furtus. Et l. cum es pignori. 20. de furt. P.* Respicit enim furtum ius alienum interceptum. Non fit quoque rei, quae nullius est: furtum, vt si hereditas sit non adita. *l. hereditariae. eod. §. Ideo ¶ vt rumque in furto exigetur, & contrectatio, & affectus furandi. Et ita impubes qui non est doli capax, furtum non facit. §. pen. de oblig. que ex delict. nasci. si capax facit. ca. 1. §. 2. de delict. puero. Sed & requiritur, vt inuito domino rem contrectare se quis sciat. *Linter omnes. 47. §. recte dictum est. de furt. in P. l. cum seruus. in fin. de condit. ob. cans.**

¶ Res ¶ proprie, quae in furto cadunt. mobiles sunt, si probemus fures copias a ferendo dictos. *l. de furt. §. furtum. de oblig. que ex del. nasci. quia haec capi, ferri & moueri possunt, non autem immobiles. l. verum est. in 1. de furt. P.* Et abolita est quorundam veterum lententia, etiam fundi locive furtum ferri. *§. quod autem. de usua. l. quare. eo. tit. in P.* Et Gellius tradit *lib. 11. cap. 18. Sabulum in libro de furtis scripsisse illud, quod vulgo, inquit, inopinatum est: non hominum tantum, neque rerum momentium, quae auferri occulte & surripi possunt. sed fundi quoque & adium fieri furtum. Condemnatum quoque furti coloniam, qui fundum, quem conduxerat vendit, possessione eius dominum interuertisset.*

¶ Duae ¶ generales species furtorum ponuntur, manifesti & non manifesti. *l. 2. de furt. P. §. furtorum. de oblig. que ex del. nasci. Manifestum furtum est, l. 3. 4. 5. 6. 7. de furt. P. l. si quis quid perferendum. 35. eod. d. §. furtorum,* quando fur deprehenditur in ipso furto dum furatur, vel cum re furata, antequam quod destinauerat detulerit, etiam si visus postea furtum abiecerit: manifestum illud dicitur, quod nulla alia probatio ne indiget, *ca. de manifesta. §. ca. manifesta. 2. quae. 1. quod habet rei euidentiam. ca. cum olim. ca. 24. de verb. sign. ap. Greg.* Contra, non manifestum est, quod manifestum non est, *l. nec manifestum. l. l. vulgari. 21. Et l. is qui opem. 34. l. si quis ex domo. 54. de furt. P. l. furtus procurator. 19. C. eod. §. nec manifestum, de oblig. que ex del. nasci. ad quod conuincendum, opus est aliqua alia probatio. Raptor quoque manifestus, fur existimandus est. *Papini. l. si vendidero. §. 2. cum raptor. de furt. in P.**

¶ Species ¶ quoque furti, sed grauioris poenae, vi bonorum raptorum est. *§. 1. vi bono rapti. apud Iustin. l. 1. eod. lib. 47. P. tit. 8. nam & de vi, publico iudicio agi potest, l. 2. §. 1. vi bono rapti. P.* pro rebus tamen tantum immobilibus, *l. 1. C. eod. & vi rapti, fure improbius. furtum tamen proprie non faciens, Vlp. l. si cum exceptione. 14. §. qui vim, de eo quod met. cau. P. l. vi me. de vi & vi arma. in P.*

¶ Ad ¶ furtorum species pertinebunt quodammodo actionum variae formulae, vt actio furti concepti & oblata, non exhibiti & prohibiti, §. furtorum, & §. conceptum, & §. de obli. que ex delict. nasci. quas omnes reducit Iustinianus ad furtum non manifestum. ¶ Furtum ¶ conceptum apud eum dicitur, cum apud aliquem furtiua res quaerita, inuenta est, quamuis fur non sit & ideo proprie in eum, apud quem inuenta est, datur actio furti concepti. Porro conceptum furtum sic notationem habere putato, vt sit furtiua res apud aliquem cum testibus capta, id est, deprehensa. ¶ Oblata ¶ furtum dicebatur, cum res apud alium, quam furem delata, inuenta est, vt apud eum potius, quam eum qui dedit, conciperetur, §. conceptum, & §. oblata, eod. Eratque furti oblata & concepti poena tripli, vt ex Sabini libro de furtis notat Aul. Gellius *lib. 11. c. 8.* Esse posset alia actio furti oblata aduersus eos, qui res in alienis domum clanculum inferunt, easque sibi furto ablatas dicant, quos Mosconius vocat *Podmeti & cherk* eosque puniunt vltimo supplicio, vt ait Sigismundus Liber Baro, in *comment. rer. Mosconit.* In lege autem Salica, sic scriptum, *l. leg. Salic. tit. de se. §. 1. Si quis per malum ingenium, in curtem alterius, vel casam, vel vbi libet, quod furatum est miserit noscitur domino, cuius possessio est, vbi inuentum est furtum, qui hoc miserit Alarberg. Ferthebeo 2000. dena. qui faciunt solidos 62. cum dimidio, culpabilis inducetur.* Paulus libro secundo, receptarum sententiarum, *tit. 32. Concepti furti actio ista tenetur, au. id quem furtum qualiter & inuentum est: & concepti agere potest, qui rem concepti & inuenit. Oblatiis agere potest, penes quem res concepta & inuenta est. Sic conceptionem furti Theophilus in suis institutionibus iuris civilis explicat in §. conceptum, de oblig. que ex delict. nasci. apud Iustin. requisitionem praesentibus testibus, & inuentione. ¶ Haec ¶ inquisitionem fieri per lancem & licium, tradit G. llius *lib. 11. cap. 18. & per lancem & licium concepta perinde ac manifesta vindicari tradit, quorum actio in quadruplum, in quo**

videtur triplum tantum esse poenam, quia postea ait, tripli poenam esse concepti. Et Sextus Pompeius Feltus *lib. 10. de ver. sign. de hoc sic scribit: Lance & licio d. cebatur apud antiquos, quia qui furtum ibat querere in domo aliena, licio cinctus intrabat, lancemque ante oculos tenebat. propter matrum famulias aut virginum praesentiam. ¶ Hunc ¶ morem a Graecorum legibus mutuatum esse intelligemus ex Platone, qui ea de re sic statuerat, *lib. 12. de legib. Si quis in domo alterius querere quippiam, tanquam suum vellet, is primo iureiurando affirmet, sperare quod querit sibi inuenturum: deinde nudus aut interula indutus ingrediatur praecinctus, praebaturque illi domus & suppellectilia simul signata, & non signata. Quod si quis seruari volentem non permiserit, qui prohibitus est, pretio rei amissa accuset eum, qui eum depluit: & ille si damnatus erit duplum restituat. Haec Plato: Qui nudum ingredi iubet vel interula tantum succinctum, quod licium signat, id est, vilem pannum lineum, non curiose contextum, ob pudenda nudi tegenda. Et miror certe nugas quorundam, vt videbis apud M. Tatum Apinum, in epistol. ad N. ob hanc. Hungarum, de furto per lancem & licium, qui furtum per lancem & licium interpretantur, quod quis furatus est specie pietatis, dum fert lancem, vas scilicet quo pecunie per loca sacra colliguntur: cum tamen hoc furtum per lancem sit, vt docui sine vlla ambage, quod inuentum erat per inquisitionem, non quod fiebat in inquisitione. ¶ Et ¶ hoc placuit, non licere ingredi domum alterius propria auctoritate ad perquirendum furtum in ea: quia concepti furti actio sublata, §. conceptum, de obli. que ex delict. nasci. & ibi Ioann. Fab. Ioann. de Plat. Arcin. gl. in l. 1. §. hoc autem senatusconsultum. in verb. hoc autem, de ser. fugi. & ibi Bartol. Bal. & Ang. Si tamen id fiat cum auctoritate iudicis, licet, neque qui ita ingreditur, si ibi quod querit non inueniat, iniuriarum actione tenetur, vt iudicatum refert per plura quae citat Boerius *decis. 174. in fine.* Atque ex Pii rescripto Vlpianus *l. 1. §. hoc autem. §. l. dicitur. 4. de ser. fugi. l. 11. P. tit. 4.* id licere docet, quo cautum, vt qui fugitiuum vult equitare in praediis alienis, possit adire praesidem literas ei daturum, & si res ita exegerit apparitorum quoque, vt ei permittatur ingredi & perquirere. & poenam eandem praesidem in eum constituere, qui inquiri non permiserit: sed ex Marci oratione ait, facultatem datam ingrediendi, in Caesaris, Senatoreum & paganorum praedia, volentibus fugitiuis inquirere, serutarique eubilia atque vestigia occultantium. Rursum idem Vlpianus, *Modesto Consule* inquit *factum est, vt fugitiuis inquirere volentibus literae ad magistratus denunt, multa etiam centum solidorum in magistratus statuta, si literis acceptis inquirere non adiuuent. Sed & in eum, qui quari apud se prohibuit eadem poena statuta est.* Marci quoque & Commodi epistola declarat, & praesides, & magistratus, & milites stationarios, dominos adiuuare debere in fugitiuis inquirendis, vt & inuentos reddant, & ii, apud quos delictum est, priuantur, si crimine contingat. ¶ Obligatio, ¶ quae ex furto nascitur, ex re, id est, ex ipso maleficio oritur, §. 1. de oblig. que ex delict. nasci. *Caius. l. ex maleficio. 4. de actio. in P.* obligatur namque quis ipso maleficio, & contrahere videtur cum domino rei, vel cum eo, cuius interest non subtrahit rem: & pariter cum lege publica, quae prohibet, *l. legis virtus, de legib. in P.* & pro admisso contra prohibitum, exigat poenam, *l. 1. eod.* Proinde hinc duplex, *l. fin. de furt. in P. l. & in priuatis, ad Senatus. Turpill. in P. l. fin. de prin. del. P.* ex obligatione illa duplici, oritur actio: civilis, qua quis pro re & poena pecuniaria experitur: & criminalis, qua poena criminis extraordinaria animaduersione reposita, subscriptione accuatoris praecedente. ¶ Ex ¶ furti ¶ 22 ¶ civiles actiones duae domino proprie competunt, aliae quoque cum aliis communes: proprie condictio furtiua & furti. Condictio, rem suam furatam dominus repetit: actio autem furti, quae poenalis est perfectio, duplum vel quadruplum pro qualitate furti conuenitur: neque vna alteram impedit, *l. si pignore. 56. §. cum furti, de furt. in P. l. si pro fure. 7. §. furti actio, de condit. furti. lib. 13. P. tit. 1.* Consequenter preparatoria actio datur, quae ad exhibendum est & rei quoque vindicatio, *diff. l. si pro fure.* Verum condictio furtiua datur domino contra furem tantum, vel eius heredem, etiam si non possideat: rei vindicatio autem, contra quemcumque possidentem rem furtiuam, §. final. de obligat. que ex delict. nasci. *l. 1. un. l. si duo patroni. 13. §. idem Iulianus, de iure iuran. P.* Dabitur tamen haec condictio quoque ei, qui quasi dominus est, & ius aliquod habet in re, *l. 1. un. l. si glo. de condit. furti. in P. l. cum quem de furt. in P.* Odiopro furtum id receptum est, vt plures teneantur actionibus, §. sic itaque discretis, de actio. l. fin. v. s. i. n. l. quae ad. case. P. Ideo quia reddita re**

furrepta adhuc fur dicitur, *l. qui ea mente 67. de furt. in P.* & poterit actione furti conueniri, vt pœnali, *Bartol. in l. hoc edicto, de pœn. bli. P.* & supra dictum est, sicuti Caius in *l. non prodest. §. vi bonor. rapto. P.* ait: Non prodesse ei qui vi rapuit ad euitandam pœnam, si ante iudicium restituat rem, quam rapuit. Quod odio singulariter quoque furum inductum est, cum in aliis criminibus diuersum statuatur, notat hos casus criminum late gloss. *fin. in ca. sicut, de elect. ap. Greg.* Qui rapit enim vi, & furti, vltra actionem vi bonorum raptorum, tenetur, *§. i. vi bonor. rapto. apud Iustin.* Actio furti datur iis omnibus, quorum interest rem non fuisse subtractam, *l. manifestissimi. 22. C. de furt. l. cuius interfuit, 10. l. is cuius interest, 11. l. itaque fullo, 12. l. eum qui emit, §. si res commodata, §. qualis ergo, §. si epistola, & l. rem inspiciendam, de furt. P.* Nam si non interit, non datur, *§. furti autem actio, & §. nem si fullo, de ob. qua ex delict. nasc. l. fullo si actione locati, 9. 2. de furt. P.* Denegatur tamen actio furti ipsi, si res, quam ipse surripuerat, furto ei subtrahatur, *d. l. eum qui emit, §. Iulianus, eod.* quamuis verum sit, ei quoque furtum fieri. Veluti, si filiusfamilias & seruus aliquid surripiant iis, in quorum potestate sunt, furtum quidem faciunt: verum non nalcitur actio, nisi si quis alius consilium furandi dederit, & in eum tantum, *§. i. qui parentum, de ob. qua ex delict. nasc.* Existimauit tamen Baldus in *l. manifestissimi, C. de furt.* triticariam ei accommodari actionem. ¶ Quadrupli tamen poena est ex furto manifesto, dupli non manifesti, eaque perpetua, *§. 1. de pœp. & temp. act. §. conceptum. in fin. & §. poena manifesti, de obliq. qua ex delict. nasc. l. de his que subtraxisse, 11. C. de furt. l. 2. de crim. expt. hered. in P. §. sic itaque discretis, vers. plane, & §. ex maleficiis, de actio. §. omnes autem actiones vel in sim. l. am. & §. quadrupli, 11. eo.* Et quadruplum refertur ad æstimationem rei, non quantum interest. *l. in furti actione, 51. de furt. P.* In vi bonorum raptorum tamen, quæ furti actionem quoque habere potest, intra annum est quadrupli, post annum simpli: in quadruplo tamen est rei persecutio, & tripli poena, *§. 1. vi bonor. rapto. l. 1. eo. tit. P. l. 3. C. eo.* Cum tamen in furto quadrupli sit ex integro poena vltra rei persecutionem, *§. fin. de obliq. qua ex delict. nasc.* Sic Pifo defendens Antonium contra Ciceronem, apud Appianum Alexandrinum *lib. 3. bello ciuili.* legem furti dupli æstimationem docet. *Pecunias Antonium publicis post Casaria necem sibi vindicasse dicit, lege furem cum non hostem decernente, & poenam illi damni statuente.* Et statim paulo post: *Si quis Antonium.*

24 *de his accusare pergit, in duplo eadem vobis persoluetur.* ¶ Inter tamen Hebræos quadruplum fur reddere quoque cogebatur, non habens, venundabatur: non tamen extraneus vel alienigena nec in perpetuam seruitutem, sed Iudæo, vt post septennium absolueretur a seruitute. Quam legem antiquauit Herodes, iussitque ab-

25 solute furem vendi, *Ioseph. lib. 16. Antig. Iudaic. cap. 1.* ¶ Diuino tamen iure qui furatus erit ouem vel bouem, & occiderit vel vendiderit, quinq; boues pro vno, quatuor oues pro vna reddere iubetur: si iumentum furatus quis sit, duplum refarciendum, *Exod. 22. 2. Reg. 12. vers. 6.* Platonis quoque lex, *Plato 9. de legib. vt damnatus furti, si vltra fortem bona sufficiunt, vel duplum reddat, aut vinciatur, donec aut persuaserit illi cui debet, aut reddiderit.* Septuplum alibi lex diuina, *Prover. 6. pro furto manifesto* iubet reddere furem, & omnem substantiam domus suæ tradere, & se liberare. ¶ Tenetur tamen fur de interita rei etiam non interenerit interpellatio restituendi quanti plurimi: quia semper in mora censetur & ideo ad omnes quoque accessiones tenetur, vt male fidei possessor, *l. in re furtiua 8. & l. §. final. de conditio. furt.*

27 *in P. l. fin. de conditio. ob turp. caus. Cod.* ¶ Sed tamen sanctio in odium furum, & vitilitatem dominorum, vt res furtiue vsu: capi non possint ab aliquo, priusquam in domini potestate reuertantur, vel his æstimata fuerit, vel dominus vendiderit furti ex lege Attinia, *§. hi qui in parentiam, de obliq. qua ex delict. nasc. l. sequitur. 4. §. quod autem, de vsucap. lib. 41. P. tit. 3. §. furtiua. eod. tit. ap. Iustin. l. quamuis uis, 86. de furt. cuius verba refert Aulus Gellius lib. 13. Noctium. c. 7. hęc.* Quod furre tum erit eius rei æterna auctoritas e-

28 sto ¶ Potest tamen agi extra præcedentes actiones a domino, cui res est subtrahata, quanti sua interest, *Paul. l. si quid fur. 22. §. fin. de furt.*

29 ¶ Lege tamen tabularum, si seruus furtum fecisset, licebat domino seruum pro noxa dare, & ita liberantur, *idem l. si seruus, 43. eod. quod & prætor securus, in tota familia furtum faciente, l. si si famul. fur. fec. dica. in P.* Alio autem capite fur manifestus ei, cui furtum factum esset, in seruum tradebatur, *Gell. lib. 20. c. 1.* Et hoc est quod dicitur, noxam caput sequi, agere cum eo, cuius iuri fur subiectus est, vt ait Vlpianus in *l. si cum quis, 4. 2. de furt. in P.* habitata ratione temporis, & domini, qui erat cum furtum factum est,

l. quod dicitur, 18. & *l. si seruus communis, 63. de furt.* ¶ Cymensum mos t erat, vt ad ea, quæ fuissent furto ablata, omnes vicini conferrent, quare contingebat & eos paucissima perdere: omnes enim simili diligentia res vicinorum, ac suas custodiabant, vt ait Heraclides in *politia Cymensium.* Alludit eo Hesiodus in *Ergo,* dum ait:

Ed' an' sēs sēkōit, ei mē zēion xaxōs ēn. id est: Neque sane bos interierit, nisi vicinus malus sit.

¶ Ecclesia, tamen ecclesiastica personæ vi furti pœnalem mulctam capiunt: saltem mitius agendo capere non debent, sed sufficere debet, si suum repetant, *ca. siaternitas. 12. qu. 2. ca. suam. ca. 9. de pœn. ap. Greg.* ¶ Furti tamen actio pœnalis non transit contra heredes, rei vindicatio tamen transit, *l. 2. §. fin. vi bonor. rapto. l. furti actione, 15. C. de furt. §. 1. de pœp. & temp. actio. vt & conditio furtiua, §. fin. de obliq. qua ex delict. nasc.* ¶ Aduersus tamen eos quoque, quibus aliqui bona fide seruiunt, vt liberi, si in furtum fecerint, non datur actio, nec noxalis: si in tamen serui sint, & bona fide quis suos credat, & agere & conueniri posse noxali, ex furto placuit Iustiniano, *l. apud antiquos, 21. C. de furt.* Et si quis ad furandum seruum corruerit, datur quoque serui corrupti in eum actio, *l. aduersus, 4. eod.* ¶ Agnitas tamen quoque res furtiue vindicare poterit dominus, si suas probauerit, nec auditur qui habet, pretium restitui sibi postulans, quod emtionis impendisse se dicit, non demonstrans veditorem, *l. 2. & l. ciuile est, 5. eod. vide decif. cap. Tho. 151. Furti & in eum actio qui quidem non furatur, sed fugati oues, vt alius acciperet, tanquam opem ad furripiendum ferens, l. in furti actione, 51. §. fin. de furt. P.* vt qui numos de manu alicui excutit, vt alius rapiat, *§. inter dum quoque, de obliq. qua ex delict. nasc. l. si seruus seruus, §. si quis de manu. ad l. e. Aquil. l. furti §. pen. & l. si seruo, de furt. P. l. si quis uxoris 53. §. si quis, de manu eod. P.* Si dolo malo in ius mulionem vocauit, & interim eius mulæ perierint, *Paul. l. si quis, 68. §. eum qui, de furt. in P.* Qui vt idoneum alicuius quem alicui commendauit, & alicuius particeps fraudis pro eo minus idoneum duxit, *d. l. si quis, §. fin. l. si pignore, 16. 6.* Tenetur & qui scienter furti ferramenta ad effringendum ostium, vel armarium commodauerit, vel scias ad ascendendum, licet nullum illius consilium principaliter, *§. qui ferramenta, eo. tit. ¶ Leges Salicæ tamen de furto hæc, in legib. Salicis, titu. 12. de furt. ingenio, 33. rum, §. 1. 2. 3. 4.* Ingenium vltra casam furatus quod valeat vltra duos denarios, plectitur multa 600. denariorum, qui faciunt quindecim solidos, vltra res valore: si vltra valore duorum denariorum, poena 1400. denar. id est, solidos 35. vltra capitale & delaturam. Si autem, inquit, de intra casam furatus fuerit, duos denarios cum effractura, culpabilis indicatur denar. 1800. id est, solidi 45. Si vltra valore inde furatus quinq; denariorum, intra clauem, totidem qui maxime prabeat. Quod si ingressus domum fuerit, nisi autem extulerit, propter effracturam puniatur centum viginti denariorum, qui faciunt solidos 3. ¶ Et alibi de furtis seruorum, eod. titu. 13. de furt. seruo. §. 1. & 2. Seruus vltra duos denarios furatus puniatur, aut centum viginti solidis, aut centum viginti denar. qui faciunt 10 solidos, vltra capitale & delaturam. Quod si vltra quatuor denariorum valore furatus sit, subtor aut castrari, aut ducens viginti quatuor denarios, qui faciunt solidos 6. vltra capitale & delaturam reddere. Et alibi eod. lib. tit. 17. de superuen. & spoliationi. §. 1. & 20 & 10. Qui hominem ingenium spoliaserit, bis mille quingentorum denar. qui faciunt solidos 80. cum dimidio culpabilis indicatur: qui dormientem 4000. denar. qui faciunt 100. solidos.

¶ Dignum tamen est obseruatione, vt fur qui pro furto castigatus iustigatione est, non debeat de carcere educi: donec furtum reddatur, & nisi sit satisfactum fisco & parti. Et ita ex processu criminali peruenitur ad ciuilem, ex eadem instantia officio iudicis, vt late notat Auerfius ad decisio. 22. *Capell. Tholos. Balh. in l. quod eustanus, de conact. ob turp. caus. C. & in l. ea quidem, de accusa. C. Bar. in l. hoc edictum, in i. colu. vi bonor. rapto. in P. & eodem in l. quan. ciuili. act. crim. p. auid. Angel. in tract. maleficio, vers. per viderem maleficio, 1. & 2. colu. facti in inter dum, §. 8. §. qui furum, de furt. in P. ex lententia Baldi, Bartoli & Angeli. De furto tamen pacisci licere placuit, si factum sit, *l. iuris gentium, 7. §. si paciscar, de pact. P. l. si tibi decem, 18. §. 1. eod.**

De Poena extraordinaria furum. Cap. 2.

- 1 Furti extraordinaria poena. 2. §. 1. q.
- 2 Latrones furiosi qui dicantur, & qua poena puniendi.
- 3 Fures in Gallia qui suspendantur.
- 4 Fures qui dicitur omne.